

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації**

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра української філології та суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Проректор із навчальних робіт

М. В. Боднар
“30” серпня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТАРΟΣЛОВ'ЯНСЬКА МОВА

з галузі: **01 Освіта / Педагогіка**
за спеціальністю **014 Середня освіта**
предметом спеціалізацією **014.01 Українська мова і література**
за освітньо-професійною програмою **бакалавра**

Невідомська Л. М. Робоча програма навчальної дисципліни «Старослов'янська мова» : [для студентів спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціалізації 014.01 Українська мова і література] / Л. М. Невідомська. – Кременець, 2016. – 15 с.

Розробник: Невідомська Л. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін (протокол № 1 від «29» серпня 2016 року).

Завідувач кафедри

О. В. Василюшин

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів: 4		Денна форма навчання
Модулів: 2 (I. Аудиторна робота; II. Індивідуальна та самостійна робота)	Галузь 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціалізація 014.01 Українська мова і література	Нормативна
		Курс: 1-й
Змістових модулів: 4	Освітньо-професійна програма: бакалавр	Семестр: 2-й
		Лекції: 26 год.
Загальна кількість годин: 120		Практичні: 28 год.
		Самостійна робота: 66 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Вид контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни “Старослов’янська мова” є ознайомлення з відомостями про виникнення, функціонування й структуру найдавнішої літературної мови слов’ян, що дасть змогу усвідомити її культурну значущість у їхньому суспільному житті.

Завдання:

- розкрити загальні відомості про закономірності розвитку слов’янських мов, тісно пов’язаного з історією слов’янських народів, із одного джерела – праслов’янської мови;
- показати конкретне застосування порівняльно-історичного методу вивчення споріднених мов;
- засвоїти комплекс знань про графіку та фонетико-граматичну будову старослов’янської мови як лінгвістичної бази історичного вивчення сучасних слов’янських мов, зокрема української.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. ЗАГАЛЬНІ

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Спроможність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.
- Знання предметної галузі та розуміння професії.

- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здібність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Спроможність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією.
- Уміння працювати в команді.
- Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

2.ФАХОВІ

- Володіти спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства, наукових шкіл і напрямів досліджень.
- Бути обізнаними із внутрішніми та зовнішніми законами розвитку мови.
- Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасної мовознавчої науки.
- Мати здатність оперативно засвоювати нові теорії та методики фахових досліджень.
- Вміти застосовувати на практиці теоретичні знання з лінгвістики, загальні та спеціальні методи педагогічного та філологічного дослідження.
- Здійснювати аналіз мовних та мовленнєвих об'єктів, різних типів текстів, зокрема й художніх творів, а також помилок на різних мовних рівнях.
- Здійснювати пошук та аналітичне опрацювання нової текстової, графічної, звукової та відеоінформації.
- Знати основи теорії, методів і прийомів усної та писемної комунікації;
- Уміти вести дискусію.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знання сучасних наукових методів досліджень, базового фахового вокабуляру;
- знання правових та етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах; уміння орієнтуватися в динамічних процесах, які відбуваються на ринку праці, виявляючи гнучкість набутих у процесі навчання комунікативних, лідерських умінь, а також навичок працювати в команді, самостійно й креативно приймати рішення, активно співпрацювати з працедавцями (soft skills);
- знання основних положень нормативно-правових актів з безпеки життєдіяльності у своїй професійній діяльності;
- вільне володіння фундаментальними знаннями з педагогіки, мовознавства та літературознавства (основні концепції, праці гуманітарних наук та їх видатні представники);
- здатність використовувати професійні знання, уміння й навички, досліджувати мовні та літературні явища, вирішувати практичні завдання;
- здатність коригувати та прогнозувати свою навчально-виховну роботу;
- вміння здійснювати самоконтроль, самооцінку, саморегуляцію;
- досконале володіння державною мовою;
- уміння працювати з комп'ютерною технікою та ефективно використовувати її для обробки матеріалів і результатів досліджень з української мови та літератури;
- формування суджень про використання професійно-орієнтованих загальнотеоретичних знань з української мови та літератури.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вступ. Старослов'янська літературна мова та її письмо

Старослов'янська мова – найдавніша слов'янська писемно-літературна мова

Поняття про старослов'янську мову. Наукове і практичне значення її вивчення. Сучасні слов'янські народи і їх мови. Місце старослов'янської мови серед інших слов'янських мов. Найдавніші відомості про слов'ян. Історія виникнення і розвитку старослов'янської мови. Основні історичні джерела. Значення старослов'янської писемності у боротьбі за незалежність слов'ян. Діяльність Костянтина (Кирила) і Мефсдія. Народна основа старослов'янської мови.

Старослов'янське письмо. Пам'ятки старослов'янської мови. Старослов'янське письмо. Глаголиця і кирилиця, їх походження і поширення в країнах слов'янського світу. Спільні та відмінні риси обох азбук. Букви кирилиці та їх звукове значення. Числове значення букв кирилиці. Діакритичні знаки. Найважливіші пам'ятки старослов'янського письма. Глаголичні і кириличні пам'ятки. Їх коротка характеристика.

Змістовий модуль 2. Фонетика старослов'янської мови

Звукова система старослов'янської мови другої половини IX ст. Фонетична структура слова. Діяння тенденції до висхідної звучності (закону відкритого складу). Закон складового сингармонізму. Голосні звуки та їх класифікація. Сильна та слабка позиція редукованих голосних. Зміни напружених *ъ* і *ь* у редуковані *ы* та *и*. Приголосні звуки, їх класифікація. Складотворчі плавні [р], [л], та їх позначення в старослов'янських пам'ятках.

Фонетичні процеси старослов'янської мови, відбиті у пам'ятках X-XI ст. Занепад зредукованих голосних. Процес ослаблення (втрати) редукованих у слабкій позиції. Прояснення [ъ], [ь] в голосні повного творення [о], [є] в сильній позиції. Асиміляція слабких [ъ] та [ь] до наступного складу та відбиття цього процесу в пам'ятках старослов'янської писемності. Доля сполучень редукованих із плавними. Наслідки занепаду редукованих. Процеси, не пов'язані із занепадом редукованих голосних.

Формування системи голосних старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону відкритого складу. Зв'язок старослов'янської фонетичної системи з фонетичною системою праслов'янської (спільнослов'янської) мови. Система голосних звуків праслов'янської мови. Виникнення праслов'янських голосних на місці довгих і коротких голосних праіндоєвропейської мови. Тенденція до висхідної звучності складів (закон відкритого складу), що виникає на праслов'янському ґрунті, та звукові процеси у системі голосних і приголосних, пов'язані з діянням цього закону:

Формування системи приголосних старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону складового сингармонізму й відкритого складу. Система приголосних звуків праслов'янської мови та їх генетичний зв'язок із праіндоєвропейськими. Неперехідне і перехідне пом'якшення сполучень приголосних і груп приголосних із наступним *j: Перше, друге й третє перехідне пом'якшення (палаталізація) задньоязикових приголосних *g, *k *ch під впливом голосних переднього ряду. Зміни груп *kt, *gt перед голосними переднього ряду *i, *ъ.

Змістовий модуль 3. Морфологія старослов'янської мови

Іменник. Категорія роду, числа і відмінка. Кличний відмінок. Типи відмінювання іменників: Процеси об'єднання різних типів відмінювання іменників одного граматичного роду та їх відбиття в пам'ятках старослов'янської писемності.

Займенник. Особові займенники 1-ї і 2-ї особи та зворотний займенник. Повні та енклітичні форми особових і зворотного займенників, їх уживання. Відмінювання особових і зворотного займенників. Вираження 3-ї особи формами вказівних займенників. Неособові займенники та їх відмінювання.

Прикметник. Групи прикметників за значенням, їх творення. Іменні (нечленні, короткі) і займенникові (членні, повні) форми прикметників; відмінності в їх граматичному значенні і синтаксичному вживанні. Відмінювання іменних форм прикметників. Творення і відмінювання займенникових форм прикметників. Фонетичні процеси у флексіях повних прикметників. Творення ступенів порівняння прикметників. Відмінювання іменних і займенникових форм вишого і найвишого ступеня порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні числівники прості і складені. Відмінювання простих числівників; творення і відмінювання складених числівників. Уживання кількісних числівників з іменниками. Порядкові числівники, їх утворення і відмінювання.

Дієслово. Основні граматичні категорії дієслова: вид, спосіб час, стан, особа, число. Особові та іменні дієслівні форми. Дві основи дієслова: основа теперішнього часу й основа інфінітива. Класи дієслів за основою теперішнього часу. Система часових форм Особові форми дійсного способу. Форми наказового та умовного способу.

Іменні дієслівні форми. Інфінітив, його значення і творення. Супін, його значення, творення і синтаксична роль. Дієприкметник. Активні і пасивні дієприкметники теперішнього і минулого часу, їх творення. Іменне (нечленне) відмінювання дієприкметників обох станів і часів. Творення займенникових (членних) форм дієприкметників обох станів і часів, їх відмінювання.

Прислівники відзайменникової та відіменного походження.

Службові частини мови та вигук. Прийменник. Первинні й вторинні (похідні) прийменники. Функції прийменників. Сполучник. Первинні та похідні сполучники, їхня морфологічна будова. Сполучники сурядності й підрядності. Частки, їх походження й функції. Вигук. Походження вигуків.

Змістовий модуль 4. Синтаксичні особливості старослов'янської мови

Просте речення та його типи. Головні члени речення і способи їх вираження. Особливості узгодження присудка з підметом, вираженим збірними іменниками, кількісними або неозначеними числівниками, вказівними займенниками. Другорядні члени речення, способи їх вираження. Вираження заперечення в старослов'янській мові. Основні види простого речення. Просте ускладнене речення. Зворот “давальний самостійний”

Складне речення. Структурні типи складних речень. Загальна характеристика сполучникових і безсполучникових складних речень. Складнопідрядне речення. Основні типи підрядних речень.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	п.	інд. та с.р.
1	2	3	4	5
Модуль I				
<i>ЗМ 1. Вступ. Старослов'янська літературна мова та її письмо</i>				
Тема 1. Старослов'янська мова – найдавніша писемно-літературна мова слов'ян	7	2	2	3
Тема 2. Старослов'янське письмо (кирилиця й глаголиця). Пам'ятки старослов'янської мови	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4	8
<i>ЗМ 2. Фонетика старослов'янської мови</i>				
Тема 1. Звукова система старослов'янської мови другої половини IX ст.	5	1	2	2
Тема 2. Формування системи голосних				

старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону відкритого складу	12	4	4	4
Тема 3. Формування системи приголосних старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону складового сингармонізму й відкритого складу	12	4	4	4
Тема 4. Фонетичні процеси старослов'янської мови, відбиті у пам'ятках X-XI ст.	5	1	0	4
Разом за змістовим модулем 2	34	10	10	14
<i>ЗМ 3. Морфологія старослов'янської мови</i>				
Тема 1. Іменник	12	4	4	4
Тема 2. Займенник	6	1	2	3
Тема 3. Прикметник	6	1	2	3
Тема 4. Числівник	2	0	0	2
Тема 5. Граматичні особливості дієслів. Особові дієслівні форми	11	3	4	4
Тема 6. Іменні дієслівні форми	5	1	2	2
Тема 7. Прислівники	2	0	0	2
Тема 8. Службові частини мови та вигук	4	0	0	4
Разом за змістовим модулем 3	48	10-	14	24
<i>ЗМ 4. Синтаксичні особливості старослов'янської мови</i>				
Тема 1. Просте речення та його типи	6	1	0	5
Тема 2. Основні структурні типи складних речень	6	1	0	5
Разом за змістовим модулем 4	12	2	0	10
Модуль II				
ІНДЗ	10			10
Усього годин	120	26	28	66

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

1. Старослов'янська мова – найдавніша слов'янська писемно-літературна мова (2 год.).
2. Старослов'янське письмо. Пам'ятки старослов'янської мови (2 год.).
3. Звукова система старослов'янської мови другої половини IX ст. (1 год.).
4. Формування системи голосних та приголосних старослов'янської мови старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону відкритого складу й складового сингармонізму (8 год.).
5. Фонетичні процеси старослов'янської мови, відбиті у пам'ятках X-XI ст. (1 год.).
6. Іменник (4 год.).
7. Займенник (1 год.).
8. Прикметник (1 год.).
9. Граматичні особливості дієслів. Особові дієслівні форми (3 год.).
10. Іменні дієслівні форми (1 год.).
11. Просте речення та його типи (1 год.).
12. Основні структурні типи складних речень (1 год.).

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1. Старослов'янська мова – найдавніша писемно-літературна мова слов'ян (2 год.).

Практичне заняття №2. Старослов'янське письмо. Кирилиця та глаголиця (2 год.).

Індивідуальне заняття №1. Вступ. Старослов'янська літературна мова та її письмо. Проведення поточного тестування за матеріалом. ЗМ 1.

Практичне заняття №3. Звукова система старослов'янської мови другої половини IXст. (2 год.).

Практичні заняття №4–5. Звукова система старослов'янської мови в порівняльно-історичному висвітленні. Формування системи голосних старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону відкритого складу (4 год.).

Практичні заняття №6–7. Звукова система старослов'янської мови в порівняльно-історичному висвітленні. Формування системи приголосних старослов'янської мови. Фонетичні процеси праслов'янської мови, зумовлені дією закону складового сингармонізму й відкритого складу) (4 год.).

Індивідуальне заняття № 2. Фонетика. Звукова система старослов'янської мови в порівняльно-історичному висвітленні. Формування системи голосних і приголосних звуків.

Індивідуальне заняття № 3. Фонетика. Звукові процеси старослов'янської мови, засвідчені пам'ятками X-XI ст. Проведення поточного тестування за матеріалом ЗМ 2.

Практичні заняття №8–9 . Іменник та його морфологічний аналіз (4 год.).

Практичне заняття №10. Займенник та його морфологічний аналіз (2 год).

Практичне заняття №11–12. Прикметник та його морфологічний аналіз (2 год).

Індивідуальне заняття № 4. Морфологія. Іменні частини мови та займенник. Проведення поточного тестування за відповідною частиною матеріалу ЗМ 3.

Практичні заняття №13–14. Дієслово. Особові та іменні дієслівні форми в старослов'янській мові. Морфологічний аналіз дієслів (4 год).

Індивідуальне заняття № 5. Морфологія. Дієслівні форми старослов'янської мови. Проведення поточного тестування за відповідною частиною матеріалу ЗМ 3.

Індивідуальне заняття № 6. Морфологія. Незмінні частини мови..

Індивідуальне заняття № 7. Синтаксичні особливості старослов'янської мови.

Індивідуальне заняття № 8. Захист ІНДЗ та завершальне оцінювання самостійної роботи студентів.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота охоплює: 1) ознайомлення з додатковою літературою, відомостями, почерпнутими з Інтернету чи інших інформаційних джерел для поглибленого осмислення дискусійних проблем історії української мови; 2) опанування матеріалу пропущених студентами практичних занять, результати якого контролює викладач.

Крім цього, студенти повинні самостійно опрацювати певні теми чи окремі питання з тих тем, які частково висвітлюються на лекційних заняттях, та виконати відповідні завдання, запропоновані нижче. Результати такого опрацювання матеріалу регулярно перевіряє викладач під час індивідуальних занять, а подекуди і на практичних. Тому вказані завдання студенти повинні виконувати в окремій частині зошита для практичних занять із зазначенням відповідного питання чи теми. Завершальне оцінювання самостійної роботи в балах проводиться на останньому індивідуальному занятті. Отримати максимальну кількість балів за цей вид роботи студенти зможуть за умови, якщо виконають усі практичні завдання, будуть готові до їх можливого коментування, виправлення допущених помилок, а також під час співбесіди продемонструють належне знання матеріалу, що стосуються самостійно опрацьованих тем або питань.

ЗМ 1. Вступ. Старослов'янська літературна мова та її письмо Питання

1. Найдавніші пам'ятки старослов'янського письма.
2. Лексичний склад старослов'янської мови.

3 Наукове дослідження старосл. мови.

Завдання

1. Підготувати таблицю “Надрядкові та розділові знаки старослов’янського письма” за зразком:

Знак	Його назва	Для чого використовується	Приклад уживання в старослов’янському тексті
------	------------	---------------------------	--

2. Скласти список найдавніших пам’яток старослов’янського письма, систематизованих за їх редакціями.

3. Вказати основні групи старослов’янської лексики за її походженням, навести відповідні приклади.

ЗМ 2. Звукова система старослов’янської мови в порівняльно-історичному висвітленні. Формування системи голосних та приголосних старосл’янської мови

Питання

1. Фонетичні зміни в кінці та на початку слова в праслов’янській мові, викликані діянням закону відкритого складу.

2. Зміни голосних після *j.

3. Перетворення звукосполучень *gv, *kv перед голосними переднього ряду.

Завдання

1. Навести приклади праформ п’яти старосл. слів, у яких відбиті наслідки затрати різних кінцевих приголосних, напр. *sūnūs → σψνэ, а також чотирьох старосл. лексем, у яких *ě змінився в *а після *j та шиплячих, як-от: *krikěti → кри ати.

2. Пояснити походження звукосполучень ζω, χω у словах: ζω.: ζδα, χωιλιτι.

3. Записати старослов’янські відповідники до поданих українських слів.

Жати (жну), зима, звук, зерно, ім’я, кінець, книга, колода, корова, коровай, ліс, лісок, мороз, торг, верба, гребти.

4. На підставі відомостей з фонетики старослов’янської мови пояснити чергування приголосних у наведених українських словах.

Гріх – грішний, дух – душити, друг – дружба, запах – запашний, пророк – пророче, друг- друзі, нога – нозі, берег – на березі, любити – люблю, возити – вожу, земний –земля.

ЗМ 2. Фонетичні процеси старослов’янської мови, відбиті у пам’ятках X-XI ст.

Питання

Фонетичні процеси, не пов’язані з долею редукованих (а) початки змін -, =; б) зародки зближення артикуляції етимологічних [ы], [и]; в) ствердіння приголосних; г) затрата інтервокального [j], епентетичного [л] та ін.

Завдання

1. Яке фонетичне тлумачення можна дати таким написанням слів у пам’ятках X-XI ст.? μνοуо (замість мэноуо), кν-ζξ (зам. кэв-ζξ), βρατι (зам. βξρατι), ζρι[ι (зам. ζξρι[ι), δωα (зам. дэωα), дνε (зам. дξνε), ζλο (зам. ζэло), кде (зам. кэде), кто (зам. кэто), то (зам. ξто), ωσεγδα (зам. ωξσεγδα), π[ενιχα, (зам. пξ[ενιχα), подоβво (зам. подоβξво).

2. Пояснити зміни в написанні старосл. слів, порівнюючи з написанням спільнокореневих слів української мови.

βλαγοςλοφενэ, кораβξ, кораβι, пристаωενξδ, прист=пξ[ε, ζεμι, ослаβевэ, ωэζλ1β=, остаω ξδνα, ва ζεμξз.

3. Пояснити вимову виділених приголосних у поданих словах із старослов’янських пам’яток. ωε εр=, ωр.: мевэно, лаζора, морου (Зогр. єв.), кэв-ζэ, пастврэ, χ>срэ (Мар. Єв.), тэм=, βουра, сэтωор=, расэпра (Сав. кн.).

ЗМ 3. Морфологія. Іменник, займенник, прикметник

Питання

1. Основні способи творення іменників у старослов’янській мові.

2. Особливості відмінювання займенника $\omega\zeta\sigma\zeta$.
3. Іменний тип відмінювання займенників.
4. Основні способи творення прикметників у старослов'янській мові.
5. Невідмінювані прикметники.

Завдання

1. Навести приклади, що ілюструють різні способи творення іменників, використовуючи при цьому матеріал із вправ 140, 141, уміщених у збірнику старосл. мови (див. джерело №2 у списку рекомендованої літератури).
2. Провідміняти займенник $\omega\zeta\sigma\zeta$, з'ясувати особливості його відмінювання.
3. Провідміняти словосполучення $\epsilon\tau\epsilon\rho\acute{\epsilon}$ $\lambda\omicron\omega$.: кэ та з'ясувати особливості парадигми вказаного займенника.
4. Визначити, за допомогою яких суфіксів утворені наведені прикметники.
 $\gamma\omicron\rho\zeta\kappa\acute{\epsilon}$, δ .: $\tau\zeta\sigma\kappa\acute{\epsilon}$, $\rho\omicron\gamma\alpha\nu\zeta\sigma\kappa\acute{\epsilon}$, $\kappa\omicron\pi\alpha\nu\acute{\epsilon}$, $\omega\lambda\alpha\delta\psi$ $\xi\nu\acute{\epsilon}$, $\omicron\omega\xi$ ξ , $\delta\rho$.: ω .: $\nu\acute{\epsilon}$, $\delta\omicron\sigma\tau\omicron\nu\acute{\epsilon}$, $\alpha\omega\rho\alpha\alpha\mu\lambda\zeta$, $\zeta\lambda\alpha$ $\xi\nu\acute{\epsilon}$, $\delta\rho\omicron\upsilon\pi\acute{\epsilon}\xi\nu\acute{\epsilon}$, $\mu\iota\rho\xi\nu\acute{\epsilon}$, $\sigma\psi\nu\omicron\omega\xi\nu\acute{\epsilon}$, $\pi\rho\rho\omicron$ ξ , $\kappa\rho\tau\acute{\epsilon}\kappa\acute{\epsilon}$, $\beta\rho\alpha\tau\zeta\sigma\kappa\acute{\epsilon}$, $\zeta\mu\iota\delta\omega\acute{\epsilon}$, $\mu\alpha\rho\iota\nu\acute{\epsilon}$.

ЗМ 3. Морфологія. Числівник

Питання

1. Загальна характеристика числівників старослов'янської мови (їх розряди за значенням та будовою).
2. Особливості відмінювання простих власне кількісних числівників (назв чисел від 1 до 4; від 5 до 10 тощо).
3. Будова й відмінювання складених числ. – назв чисел від 11 до 19, а також десятків (20-90), сотень (200-900) та под.
4. Порядкові числівники, їх творення та відмінювання.
5. Збірні, дробові, неозначено-кількісні числівники.

Завдання

Провідміняти числівники $\delta\delta\iota\nu\acute{\epsilon}$, $\delta\delta\xi\nu\alpha$, $\delta\delta\xi\nu\omicron$, $\delta\acute{\epsilon}\omega\alpha$, $\delta\acute{\epsilon}\omega$.: , $\tau\rho\iota$, π - $\tau\xi$, $\delta\epsilon\sigma$ - $\tau\xi$, зіставити з сучасними українськими числівниками і з'ясувати, які зміни відбулися в системі їх відмінювання.

ЗМ 3. Морфологія. Дієслівні форми

Питання

1. Форми наказового способу в старослов'янській мові.
2. Старослов'янські дієприслівники.

Завдання

1. Від поданих дієслів утворити форми наказового способу в 2-ій особі однини. Продієвідміняти в наказовому способі виділені дієслова. Пояснити чергування приголосних.
 $\mu\omicron[\tau\iota$, $\pi\epsilon[\tau\iota$, $\lambda\epsilon[\tau\iota$, $\gamma\acute{\epsilon}\nu\alpha\tau\iota$, $\sigma\acute{\epsilon}\eta\nu$ - $\tau\iota$, $\delta\omega\iota\gamma\nu$ = $\tau\iota$, $\zeta\nu\alpha\tau\iota$, $\pi\iota\sigma\alpha\tau\iota$, ω - $\zeta\alpha\tau\iota$, $\beta\psi\tau\iota$, $\delta\alpha\tau\iota$, ω .: δ .: $\tau\iota$, $\rho\omicron\delta\iota\tau\iota$.
2. Прочитати речення, знайти прості та описові форми наказового способу, визначити особу, число, клас.

ι γ > $\lambda\alpha$ $\mu\acute{\epsilon}$ $\omicron\tau\phi\delta$.: $\tau\epsilon$. $\nu\epsilon$ $\omicron\upsilon\mu\rho\epsilon\tau\acute{\epsilon}$ $\beta\omicron$ δ .: $\omega\iota\chi\alpha$ $\nu\acute{\epsilon}$ $\sigma\acute{\epsilon}\pi\iota\tau\acute{\epsilon}$. $\rho\alpha\delta\omicron\upsilon\iota\tau\epsilon$ σ - ι $\omega\epsilon\sigma\epsilon\lambda\iota\tau\epsilon$ σ -

.: $\kappa\omicron$ $\mu\zeta\zeta\delta\alpha$ $\omega\alpha$ [α $\mu\nu\omicron\gamma\alpha$ $\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}$ $\nu\alpha$ ν > $\beta\sigma\epsilon\eta\acute{\epsilon}$ (Ассем. єв.);

ω .: $\rho\alpha$ $\tau\omega\omicron$.: $\omega\acute{\epsilon}$ $\nu\alpha\sigma\acute{\epsilon}$ $\delta\alpha$ $\omega\acute{\epsilon}\zeta\delta\rho\alpha\sigma\tau\epsilon\tau\acute{\epsilon}$. (Київ. л.); _

$\omicron\nu\alpha$ $\pi\epsilon$ $\nu\alpha\omega\alpha\pi\delta\epsilon\nu\alpha$ $\mu\alpha\tau\epsilon\rho\iota\zeta$ $\sigma\omega\omicron\epsilon\zeta$ $\delta\alpha\pi\delta\xi$ $\mu\iota$ $\rho\epsilon$ $\epsilon\sigma\xi\delta\epsilon$ $\nu\alpha$ $\mu\iota\sigma$.: $\gamma\lambda\alpha\omega$ = $\iota\omicron\alpha\nu\alpha$ κ > $\rho\sigma\tau\iota\tau\epsilon\lambda$.: (Мар. єв.);

$\rho\xi\chi\iota$ $\delta\alpha$ $\kappa\alpha\mu\epsilon\nu\iota\delta$ $\sigma\epsilon$ $\eta\lambda$.: $\beta\acute{\epsilon}$ β = δ = $\tau\acute{\epsilon}$ (Остр. єв.)

δ .: $\lambda\alpha\tau\epsilon\lambda\epsilon$ $\pi\epsilon$ $\epsilon\gamma\delta\alpha$ $\omicron\upsilon\zeta\zeta\rho$.: [- $\sigma\psi\nu\acute{\epsilon}$. ρ .: [- $\kappa\acute{\epsilon}$ $\sigma\epsilon\beta$.: $\sigma\zeta$ $\epsilon\sigma\tau\acute{\epsilon}$ $\nu\alpha\sigma\lambda$.: $\delta\xi\nu\iota\kappa\acute{\epsilon}$. $\pi\rho\iota\delta$.: $\tau\epsilon$ $\omicron\upsilon\beta\iota\mu\acute{\epsilon}$ ϕ ϕ $\omicron\upsilon\delta\rho\zeta\pi\iota\mu\acute{\epsilon}$ $\delta\omicron\sigma\tau\omicron\lambda\nu\iota\delta$ $\epsilon\gamma\omicron$ (Ассем. єв.);

β .: $\sigma\iota$ $\pi\epsilon$ $\mu\omicron\lambda$.: $\alpha\eta$ = ι $\gamma\lambda$ > 3 [$\tau\epsilon$ α [$\tau\epsilon$ $\iota\zeta\gamma\omicron\nu\iota$ [ι $\nu\psi$. $\pi\omicron\omega$.: $\lambda\iota$ $\nu\alpha\mu\acute{\epsilon}$ $\phi\tau\iota$ $\omega\acute{\epsilon}$ $\sigma\tau\alpha\delta\omicron$ $\sigma\omega\iota\nu\omicron\epsilon$. ϕ $\rho\epsilon$ ϵ $\phi\mu\acute{\epsilon}$ $\phi\delta$.: $\tau\epsilon$ (Зогр. єв.).

ЗМ 3. Морфологія. Прислівник, службові частини мови та вигук

Питання

1. Основні групи прислівників за значенням і походженням у старослов'янській мові.
2. Первісні та похідні прийменники старослов'янської мови.
3. Прості й складні сполучники, їх значення у старослов'янській мові.
4. Загальна характеристика старослов'янських часток і вигуків.

Завдання

Прочитати старослов'янські тексти і зробити морфологічний розбір прислівників і прийменників (1 текст), сполучників і часток (2 текст).

1. ω̄ ονο ωρ. μ-. βρακэ βψστξ̄ ωэ канα γαλιλει. ι β. του ματι φ>σωα ζωανэ πε β. φ>σ ι ου ενιχι 5γo να βρακэ. ι νε δοσταωэ[1 ωινου γλ>α ματι φ>σωα кэ νεμου. ωινα νε ιμ=тξ̄,γλ>α 5ι φ>σ ξ̄то 5στξ̄ мэн. ι τεβ. πενο. νε приде γοδινα μο4. γ>λα ματι 5γo σλουγαμэ.5πε α[τε γ<λεтξ̄ αμэ. стωорите. β. α[ε πε του ωοδοносэ каменэ [εστξ̄ λεπ-]ξ̄ πο ο ι]ενι ι ιδεισκου. ωэм. ст-]ξ̄ πο δэω. ма λι тρξ̄μξ̄ м. раμэ. γ>ла ιμэ φ>σ ναπэλνιτε ωοδοносψ ωοδψ. ι ναпэλνι[- до ωξ̄ρηα. ι γ>ла ιμэ φ>σ πο ξ̄рп. τε μψν. ι πριнес. τε αρηитρικлиνωι. ονι πε πριнесо[-.4коπε ωэκουσι αρηитρικлинэ ωινα βψωэ[αγooтэ ωοδψ [...] ι ωэ>γλασι πενιηα αρηитρικлинэ ι γ>ла 5μου. ωξ̄σακэ λω. кэ. пр. пдедоβρο5 ωино πο λαγα5тξ̄. ι 5γδα ουπι3тξ̄ σ-. тоγδα ηουπде5. тψ πε сэβл1де доβро ωино доσελ. се стωори ζναμ ενι5μэ να - тэкэ φ>σ ωэ канα γαλιλει. 4ωι слаω= σωo3 ι ω. роωα[- ωэ νξ̄ ου ενιχι 5γo (Oстр. ев.).

2. ωэ ονο ωρ. μ- ωэниде φ>σ ωэ капернауомэ самэ ι ματι 5γo ι βρατι 5γo ι ου ενιχι 5γo. ι του νε мэноγψ δξ̄νι пр. βψστξ̄. ι βλιζэβ. πασηα ι ιδειска. ι ωэниде φ>σωэ ιερουσαλιμэ. ι οβ ρ. τε ωэ χ>ркωι προδα3]-2 ωολψ ι οωξ̄χ-ι γολ=βι ι π. ν-πξ̄νικι σ. δ-]-. ι стωори 4ко βι ξ̄ от э ωξ̄ρωι. ι ιξ̄эγνα ωξ̄σ- ι χ>ркωι оωξ̄χ- ι ωολψ. ι тэрпξ̄νικομэ рασψπα π. ν-ξ̄- ι дэскψ опроω ξ̄рπε ι προδα3]ιμ γολ=βι ρε ε. ωэξ̄ξ̄μ. τε си отэ σ=δου. νε тωорите доμου о<χα μο5γo доμου коуплξ̄внаαγo. пом-ν=[- πε ου ενιχι5γo. 4ко ναπισαно 5στξ̄. παλοστξ̄ доμου тωo5γo сэн. стξ̄ μ- (Oстр. ев.).

ЗМ 4. Синтаксичні особливості старосл. мови

Питання

1. Супровідний, або другорядний присудок. Координація підмета й присудка
2. Просте ускладнене речення.
3. Заперечні конструкції.
4. Речення з прямою і непрямою мовою.

Завдання

1. У поданому тексті визначити типи простих речень (повні чи неповні, поширені чи непоширені, речення з ускладненням).

νε οσ=πδαите да νε οσ=πдени β=δετε. φμэπε βο σ=δομξ̄ σ=дите σ=δ-тэ ωαμэ. φ ωэ ν3 πε м. ρ = м. ρите ωэξ̄μ. ρитэσ- ωαμэ. ξ̄то πε ωидι[ι σ= ξ̄χξ̄ ωэ оχ. братра тωοεγo. α βрξ̄ωξ̄να επε ε стξ̄ ωэ оχ. тωοεμξ̄ νε 1ε[ι. λι какорε ε[ι братроу тωοεμου. оस्ताωι ι ιξ̄ξ̄μ=σ= εχξ̄ιξ̄ ο εσε т ωοεγo. φ се βрξ̄ωξ̄но ωэ оχ. тωοεμξ̄. λιχεμ. ρε. φξ̄ξ̄μι прξ̄ω. ε βрξ̄ωξ̄но ιξ̄ ο εσε тωοεγo. φ тоγδα ουξ̄ξ̄ρι[ι ιξ̄-ти σ= εχξ̄ ιξ̄ ο εσε братра тωοεγo. νε дадите ст>αγo пσομэ. νε пом. таите βисξ̄рэ ωα[ιηэ пр. дэ σωινξ̄4μ. да νε ποπερ=тэ ιηэ νογαμισωοιμ. ι ωρα]ξ̄[ε σ- рαστρэγν=тэ ωψ. просите ι дастэ σ-ωαμэ.ι. τε ι οβ ρ-]ετε тлэχ. τε ι отэωрξ̄ξ̄εтэ σ-ωαμэ. ωξ̄σ4кэ βο прос-ι приμεтэι ι]-ιoβр. та5тэ ι тлэκ=]ουου μου отэωрξ̄ξ̄εтξ̄σ- (Мар. ев.).

2. Із старослов'янських текстів, які опрацьовувались під час вивчення курсу, виписати по три приклади синтаксичних конструкцій із запереченням та прямою мовою.

8. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

I. Індивідуальні заняття

На цих заняттях будуть проводитися відповідні консультації студентів, регулярно оцінюватиметься їх самостійна робота, відбуватиметься захист індивідуально-дослідних завдань (ІНДЗ) тощо. Із метою оптимальної організації праці під час певних індивідуальних занять проводитиметься тестування студентів за матеріалом змістових модулів, передбачених для поточного контролю.

II. Виконання індивідуально-дослідних завдань

Студенти виконують однотипні ІНДЗ. Так, кожен із його виконавців повинен:

- 1) перекласти сучасною українською літературною мовою певний уривок зі старослов'янської пам'ятки, який доцільно скопіювати на ксероксі; 2) виявити використані в аналізованому уривкові надрядкові й розділові знаки та з'ясувати їх роль у старослов'янській графіці; 3) із старослов'янського тексту виписати слова з

редукованими голосними і прокоментувати їх позиції; 4) із старослов'янського тексту виписати десять лексем (передусім тих, які потребують пояснення) і, користуючись відповідними лексикографічними працями, витлумачити значення цих слів; 5) зробити морфологічний розбір п'яти різних дієслівних форм, що вжиті в опрацьованому уривкові; 6) самостійно виділити з нього одне речення, в якому визначити головні й другорядні члени та встановити його тип.

Відповідні старослов'янські тексти, взяті з “Хрестоматии по старославянскому языку” О. Стеценка, подані в “Додатках” до посібника: Невідомська Л., Лісняк С. Старослов'янська мова. – Кременець: ВЦ КОГПІ, 2012. Важливо звернути увагу на те, що згадана “Хрестоматія” містить невеликий за обсягом словник, який варто використати при перекладі старослов'янських текстів сучасною українською мовою. Аналізовані тексти необхідно вміти читати. Це вміння оцінюється під час захисту ІНДЗ.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується впродовж опрацювання тем усіх змістових модулів і оформляється з дотриманням норм, властивих для цього виду письмових робіт, зокрема, список використаних праць укладається згідно з усталеними бібліографічними вимогами. Орієнтовний обсяг письмово виконаних ІНДЗ (разом із титульною сторінкою та скопійованим старослов'янським текстом) не повинен перевищувати 4-5 аркушів стандартного формату, скріплених між собою. Оформлене таким чином ІНДЗ необхідно здати викладачеві за тиждень до проведення відповідного індивідуального заняття, на якому їх потрібно успішно захистити.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Застосовуються такі методи, як: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), репродуктивний, проблемного викладу, евристичний, дослідницький, прийоми якого студенти використовують, виконуючи індивідуально-дослідні завдання, дискусійний, залежно від способу передавання змісту навчальної дисципліни застосовуються методи: вербальні (розповідь, бесіда); практичні (використання різних практичних завдань, зокрема тих, які передбачають фонетичний та граматичний аналіз текстів українських старослов'янських письмових пам'яток); наочні (послугування картами давнього розселення слов'янських племен, ілюстраціями відповідного графічного матеріалу, таблицями, схемами відмінювання різних частин мови тощо).

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Ефективності навчальної діяльності студентів значною мірою сприяє об'єктивність оцінювання усіх основних видів їх аудиторної та позааудиторної роботи. З цією метою використовуються такі поширені форми, як: поточне й підсумкове тестування, оцінка за ІНДЗ. Поточне оцінювання передбачає проведення п'яти ч тестів переважно закритої форми за матеріалом трьох змістових модулів (ЗМ 1. Вступ. Старослов'янська літературна мова та її письмо ЗМ 2. Фонетика старослов'янської мови ЗМ 3. Морфологія старослов'янської мови. Четвертий змістовий модуль (Синтаксичні особливості старослов'янської мови) контролюється шляхом оцінювання ІНДЗ, відповідних завдань, пропонує для самостійної роботи, а також під час підсумкового тестування. Крім того, замість виставлення балів за теми кожного зі ЗМ, при здійсненні поточного контролю запроваджується загальне оцінювання роботи студента на практичних заняттях. При цьому за традиційною шкалою виводиться середній бал успішності, який відповідає певній кількості балів, отриманих студентом за кредитно-модульною системою з урахуванням виконання ними запланованого обсягу практичних занять (у відсотках).

Оцінювання успішності студентів на практичних заняттях

Середній бал за	Бали з урахуванням виконання запланованого обсягу
-----------------	---

традиційною системою оцінювання	практичних занять у відсотках				
	100%	Від 100% до 75%	Від 74% до 50%	Від 49% до 25%	Від 24% і менше
4,5 – 5	10	9	8	7	6
4,2 – 4,4	9	8	7	6	5
3,9 – 4,1	8	7	6	5	4
3,6 – 3,8	7	6	5	4	3
3,3 – 3,5	6	5	4	3	2
3 – 3,2	5	4	3	2	1
2,7 – 2,9	4	3	2	1	0
2,4 – 2,6	3	2	1	0	0
2,1 – 2,3	2	1	0	0	0
2	1	0	0	0	0

За певної конфігурації двох зазначених показників остаточною кількістю балів за роботу на практичних заняттях може бути нульовою. Тобто за цей вид навчальної роботи студент, який пропустив переважну більшість практичних занять і не виконав тим самим навчального плану в повному обсязі, не отримує жодного бала (див. подану таблицю оцінювання).

Отже, поточний контроль охоплює такі форми, як: поточне тестування основних ЗМ, оцінювання успішності студентів на практичних заняттях та їх самостійної роботи. Загалом система оцінювання, в якій береться до уваги й складність та наповненість матеріалом тестованих ЗМ, включає ще бали, отримані студентами за виконання ІНДЗ і письмового підсумкового тесту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний контроль					ІНДЗ	Підсумковий тест	Сума		
Поточне тестування									
		Робота на практичних заняттях	Самостійна робота						
ЗІ 1	ЗМ 2		ЗМ 3		10	10	25	30	100
Тест 1	Тест 2	Тест 3	Тест 4	Тест 5					
5	5	5	5	5					

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Леута О.І. Старослов'янська мова. – К., 2001. – 255 с.
2. Леута О.І., Гончаров В.І. Старослов'янська мова. Збірник вправ і практичних завдань. – К., 2004. – 199с.
3. Майборода А.В. Старослов'янська мова. – К., 1975. – 294 с.
4. Майборода А. В., Коломієць Л. І. Збірник вправ і завдань з старослов'янської мови. – К., 1969.
5. Майборода А. В., Коломієць Л. І. Старослов'янська мова. Збірник вправ і завдань.– К., 1992.
6. Станівський М.Ф. Старослов'янська мова. – К., 1983. – 264 с.
7. Станівський М.Ф. Старослов'янська мова. – Львів, 1964. – 472 с.
8. Стеценко А. Н. Хрестоматия по старославянскому языку. – М., 1984. –

Додаткова

1. Бернштейн С. Б. Константин-философ и Мефодий. – М., 1984.
2. Бирнбаум Х. Праславянский язык: Достижения и проблемы в его реконструкции. – М., 1987.
3. Біленька-Свистович Л. В., Рибак Н. Р. Церковнослов'янська мова. – К., 2000.
4. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. – К., 2009.
5. Вайан А. Руководство по старославянскому языку. – М., 1952.
6. Ван-Вейк Н. История старославянского языка. – М., 1957.
7. Висоцький С. О. Київська писемна школа Х-ХІІст. – Львів – Київ – Нью-Йорк, 1998.
8. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / За ред. О. С. Мельничука. – К.: Наукова думка, 1966.
9. Георгиев Е. Славянская письменность до Кирилла и Мефодия. – София, 1952.
10. Горшков А. И. Старославянский язык. – М., 1963.
11. Иванова Т. А. Старославянский язык. – М., 1977.
12. Истрин В. А. 1100 лет славянской азбуки. – М., 1963.
13. Карский Е. Ф. Славянская кирилловская палеография. – Л., 1928.
14. Кондрашов Н. А. Славянские языки. – М., 1980.
15. Львов А. С. Очерки по лексике памятников старославянской письменности. – М., 1963.
16. Методичні рекомендації до курсу старослов'янської мови (для студентів заочної форми навчання філологічних факультетів) / Упорядник Бабич Н. Д. – Чернівці, 1988. – 59с.
17. Мейс А. Общеславянский язык. – М., 1951.
18. Моренець В. В. Старослов'янська мова: Історична фонетика. – К., 1973.
19. Нахтигал Р. Славянские языки. – М., 1963.
20. Невідомська Л., Лісняк С. Старослов'янська мова : навч. посіб.. – Кременець: ВЦ КОГПІ, 2012.
21. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 1995.
22. Огієнко І. Історія церковно-слов'янської мови: Короткий науково-популярний нарис. – Варшава, 1931.
23. Огієнко І. Історія церковно-слов'янської мови: Костянтин і Мефодій. Історично-літературна монографія. – Ч.І. – Варшава, 1927. – Т.І.; Ч.ІІ. – Варшава, 1928. – Т.ІІ.
24. Огієнко І. Історія церковно-слов'янської мови: Пам'ятки старо-слов'янської мови Х-ХІ віків. – Варшава, 1929. – Т.V.
25. Півторак Г. П. Занепад зредукованих і його вплив на формування фонологічних систем слов'янських мов // Мовознавство. – 1998. – № 2-3. – С. 3-14.
26. Півторак Г. П. Праслов'янська епоха у світлі сучасних наукових даних // Мовознавство. – 1982. – № 2. – С. 32- 42.
27. Селищев А. М. Старославянский язык. – М., 1951. – Ч.1.; 1952. – Ч.2.

28. Сказание о начале славянской письменности: Памятники средневековой истории народов Центральной и Восточной Европы. – М., 1981.
29. Трофимович К. К. Старослов'янська мова: Відмінювання і дієвідмінювання. – Львів, 1958.
30. Хабургаев Г. А. Старославянский язык. – М., 1986.
31. Цейтлин Р. М. Лексика старославянского языка. – М., 1977.
32. Юсип-Якимович Ю. В., Шимко О. В. Старослов'янська мова: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 279с., іл.

Словники

1. Белей Л., Белей О. Старослов'янсько-український словник. – Львів, 2001.
2. Охріменко М. Короткий старослов'янсько-український словник. – Вінниця, 1957.
3. Словарь старославянского языка восточнославянской редакции XI-XIII вв.: Проспект. – К., 1987.
4. Старославянский словарь (по рукописям X-XI веков) под. ред. Р.М.Цейтлин, Р.Вечерки и Э.Благовой. – М.: Русский язык, 1999.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Невідомська Л., Лісняк С. Старослов'янська мова : навч. посіб. / Лілія Невідомська, Лісняк Стефанія. – Кременець: ВЦ КОГП, 2012. – 172 с. Зазнача праця, розміщена також на електронному носії інформації, охоплює такі матеріали, як: тематика лекцій із рекомендованною до них літературою; тематика практичних, індивідуальних занять із пропонованими для них практичними завданнями та літературою; завдання для самостійної роботи студентів та відповідні пояснення; Орієнтовна тематика індивідуально-дослідних завдань; окреслення методів поточного та підсумкового оцінювання знань студентів, а також зразки відповідних тестів закритої чи відкритої форми; списки основної й додаткової літератури.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інтернет-ресурси:

1. http://uk.wikipedia.org/wiki/Староцерковнослов'янська_мова
2. http://uk.wikipedia.org/wiki/Кирило_i_Мефодій
3. http://www.sviato.in.ua/persons/kyrylo_and_methodij.php
4. <http://uaoc.net/2010/05/mefodiya-ta-kyryla/>
5. <http://www.lnu.edu.ua/page/n54/023.pdf>
6. <http://makedonia.at.ua/news/2011-05-23-8>